

Bankernas roll i klimatomställningen

AGENDA FRAMÅT FÖR
BANKERNA I SVERIGE

Svenska **Bank**föreningen
Finance Sweden

Om Svenska Bankföreningen

Svenska Bankföreningen är en branschorganisation som har ett 30-tal medlemsbanker med verksamhet i Sverige. Medlemsbankerna utgör tillsammans mer än 90 procent av den svenska bankmarknaden. Vi arbetar för en sund utveckling av det svenska bankväsendet, till nytta för bankernas kunder och samhället i stort. Vårt mål är att den svenska banksektorn ska vara kundvänlig, stabil, effektiv och säker. Vi har ett särskilt fokus på aktiviteter som främjar innovation och digitala lösningar i den finansiella sektorn.

Bankföreningen företräder bankerna i många bankgemensamma frågor. En viktig uppgift är att bidra till att regelverk och ramverk understödjer bankernas roll för tillväxt och välfärd i samhället. Bankföreningen för regelbunden dialog med beslutsfattare i riksdag och regering samt med myndigheter som Riksbanken och Finansinspektionen. Våra experter deltar ofta som sakkunniga i statliga utredningar och kommittéer. Föreningen är även aktiv på europeisk nivå genom den Europeiska Bankföreningen (EBF) och i nära samverkan med de nordiska och baltiska bankföreningarna.

Medlemmar är banker samt finansbolag och bostadsinstitut som ingår i bankkoncernerna liksom filialer till utländska banker som är verksamma i Sverige. Bankföreningen har även associerade medlemmar, såsom finansiella infrastrukturbolag, kreditmarknadsbolag och sparbanker. Se mer information på www.financesweden.se.

Förord

Klimatomställningen är en av vår tids största utmaningar och får konsekvenser för hela samhällsekonomin. Banker är en del av samhället och har en viktig roll genom att tillhandahålla finansiering, riskhantering och rådgivning till kunderna. Samtidigt är klimatarbetet för banksektorn inte ett separat åtagande vid sidan av kärnverksamheten, utan en integrerad del av arbetet med långsiktig lönsamhet och sund riskhantering.

Denna agenda ersätter Bankföreningens klimatifärdplan från 2021. Sedan färdplanen antogs har mycket förändrats. Klimatfrågan är i dag mer mogen, kunskapsläget har fördjupats och EU:s regelverk på klimatområdet har utvecklats. För banker innebär det att en stor del av det tidigare frivilliga arbetet har ersatts av bindande krav, bland annat avseende rapportering, riskhantering och styrning. Mot denna bakgrund, och i ljuset av ett mer moget klimatarbete, har denna agenda tagits fram som ersätter Bankföreningens klimatifärdplan från 2021.

Agendan tar sin utgångspunkt i dagens förutsättningar; ett omfattande regelverk, bankernas olika affärsmodeller samt behovet av långsiktiga och förutsägbara politiska spelregler. Den tydliggör banksektorns roll som möjliggörare i klimatomställningen, hur bankerna samverkar inom ramen för Bankföreningen, samt vilka nyckelfaktorer som behöver vara på plats för att bankerna ska kunna bidra framgångsrikt i omställningen. Klimatarbetet i banksektorn drivs i huvudsak inom respektive bank, men kompletteras av dialog, samordning och påverkansarbete i Bankföreningen där gemensamma insatser skapar mervärde utan att hämma konkurrensen.

Agendan riktar sig till en bred krets av intressenter – allmänhet, beslutsfattare, kunder och myndigheter – som vill förstå bankernas roll i klimatomställningen och de förutsättningar som krävs för att finansiering ska kunna mobiliseras på ett effektivt och långsiktigt hållbart sätt.

Genom denna agenda vill Bankföreningen bidra till att öka förståelsen för hur banksektorn kan bidra till samhällets klimatomställning – i samverkan med kunder, andra aktörer och politiken, och med fokus på långsiktighet, stabilitet och ett väl fungerande finansiellt system.

Hans Lindberg
VD, Svenska Bankföreningen
Juni 2026

Sammanfattning

Bankernas roll i klimatomställningen skiljer sig från många andra branschers. Till skillnad från aktörer som direkt styr över fysiska produktionsprocesser påverkar banker utvecklingen främst indirekt, genom finansiering, riskbedömningar och dialog med kunder. På så sätt kan banker möjliggöra investeringar som bidrar till både klimatomställning och klimatanpassning. Samtidigt förutsätter bankernas möjlighet att finansiera dessa investeringar att projekten är ekonomiskt bärkraftiga och att kunderna bedöms ha tillräcklig återbetalningsförmåga.

Sedan Bankföreningens klimatfärdplan från 2021 antogs har regelverken på klimatområdet utvecklats avsevärt, framför allt inom EU. Mycket av det arbete som tidigare bedrevs på frivillig basis omfattas i dag av bindande krav relaterade till rapportering, riskhantering och styrning. Klimatarbetet i banksektorn drivs därför i huvudsak inom respektive bank i linje med den egna affärsmodellen och fastställda ramar för riskhantering. Verksamheten bedrivs under tillsyn. Bankföreningens roll är att komplettera detta arbete genom dialog, samordning och påverkansarbete där gemensamma insatser skapar mervärde utan att hämma konkurrensen.

Flera av föreningens medlemsbanker bedriver gränsöverskridande verksamhet och sektorn verkar inom ett i hög grad harmoniserat och EU-baserat regelverk, varför klimatmålen behöver ses i ett internationellt sammanhang. Med denna agenda tydliggörs att banksektorn i Sverige stödjer Parisavtalet och EU:s klimatmål. Banksektorn vill, i rollen som möjliggörare, bidra till att målen kan nås på ett effektivt och samhälls-ekonomiskt hållbart sätt.

För att bankerna ska kunna bidra framgångsrikt i klimatomställningen måste vissa grundläggande förutsättningar uppfyllas. En nyckelfaktor är att politiken är långsiktig och stabil, vilket är avgörande för att minska osäkerheten och möjliggöra investeringar med långa tidshorisonter. Förutsägbara spelregler stärker investeringsviljan, underlättar riskbedömningar och bidrar till en kostnadseffektiv omställning.

Teknologisk utveckling är en annan nyckelfaktor. Innovation och uppskalning av befintliga lösningar inom exempelvis elektrifiering, energieffektivisering, energilagring och koldioxidhantering är avgörande för att utsläppen ska kunna minska i den takt som krävs. För att ny teknik ska kunna utvecklas, kommersialiseras

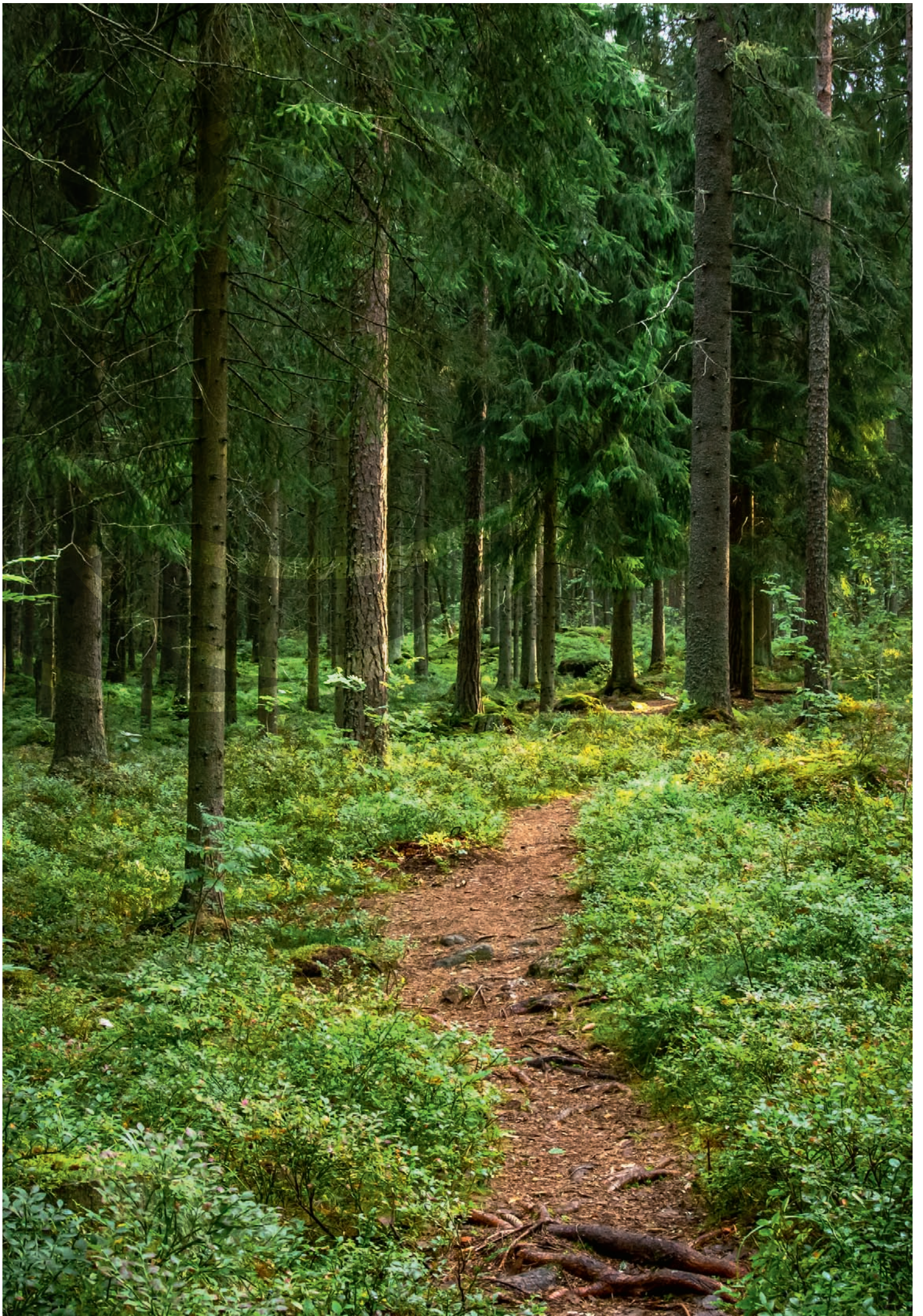
och skalas upp behövs tillgång till kapital och ett fungerande samspel mellan offentliga och privata aktörer, där banker ingår som en del av finansieringsekosystemet.

En stark och konkurrenskraftig ekonomi är samtidigt en förutsättning för klimatomställningen. Ekonomisk tillväxt skapar resurser för investeringar, innovation och klimatanpassning. Regelverk på EU- och nationell nivå behöver därför utformas så att de både stödjer omställningen och värnar Europas långsiktiga konkurrenskraft.

Tillgången till data av god kvalitet är avgörande. Banker är beroende av tillförlitliga uppgifter, exempelvis om företagskunders klimatomställning och byggnaders exponeringar mot klimatrelaterade risker, för att kunna göra välgrundade kredit- och riskbedömningar samt uppfylla regulatoriska krav. Offentliga register och fortsatt utveckling av klimatdata är centrala förutsättningar.

Den svenska banksektorn vill vara en aktiv och ansvarsfull del av klimatomställningen. Inom de ramar som politiken fastställer kan bankerna i rollen som möjliggörare bidra till finansiering, hantera risker och stödja omställningen på ett sätt som förenar klimatambitioner med långsiktig lönsamhet och finansiell stabilitet.

För att kunna uppnå målen om nettonollutsläpp behöver incitamenten och transparensen stärkas för att möjliggöra en effektiv fördelning av kapital och stödja övergången till en koldioxidsnål ekonomi. Kreditgivningen och riskhanteringen kommer anpassas till att inkludera klimataspekter.

Innehåll

Förord	3
Sammanfattning	4
Inledning	8
1. Banksektorns roll	10
Banker skiljer sig från andra branscher	11
Banker som möjliggörare	11
Ny reglering ersätter det frivilliga arbetet	12
Omställningsplaner – vart banker och bankers kunder är på väg	13
Klimatanpassning – behov av åtgärder för att minska fysiska risker	14
Banker har olika affärsmodeller	16
2. Bankerna samverkar i klimatfrågor	18
Bankföreningens roll – dialog och påverkansarbete	19
Banksektorn står bakom Parisavtalet och EU:s klimatmål	19
3. Nyckelfaktorer för ett framgångsrikt arbete	20
Klimatpolitik och lagstiftning utgör drivkraften för klimatomställningen	21
Långsiktighet och stabilitet i politiken	22
Teknologisk utveckling	23
Tillväxt och konkurrenskraft	24
Geopolitik	24
Tillgång till data och metoder	24
Fotnoter	26

Inledning

För att begränsa den globala uppvärmningen och nå målen i Parisavtalet krävs en betydande omställning av samhället fram till 2050. Omställning omfattar alla delar av ekonomin – från industri och energisystem till transporter, fastigheter, finanssektor och hushåll – och är avgörande för att minska klimatrelaterade risker och stärka samhällets långsiktiga motståndskraft.

Bankerna har en viktig roll i denna utveckling. Genom att tillhandahålla finansiering och genomföra riskbedömningar kan banker möjliggöra investeringar som bidrar till omställningen och anpassningen till ett förändrat klimat. Att integrera klimatrelaterade risker är avgörande för bankernas långsiktiga lönsamhet, eftersom ökande klimatrelaterade risker kan leda till högre kreditförluster och ökad finansiell instabilitet. Att arbeta strukturerat med klimatfrågor är därmed en förutsättning för bankernas långsiktiga lönsamhet.

Mycket har hänt i Sverige och omvärlden sedan Bankföreningens klimatfärdplan antogs år 2021. Vid den tidpunkten byggde bankerna sitt klimatarbete på ett antal frivilliga ramverk som var vägledande, framför allt på området för transparens. Sedan dess har EU:s politik på klimatområdet utvecklats och nya regleringar utformats som för bankers del i stor utsträckning överlappar och därmed ersätter de frivilliga ramverken. Mot denna bakgrund, och i ljuset av ett mer moget klimatarbete, har denna agenda tagits fram som ersätter Bankföreningens klimatfärdplan från 2021.

Med agendan vill den svenska banksektorn förmedla

- sektorns roll i klimatarbetet
- en bild av bankernas samverkan inom Bankföreningen
- viktiga förutsättningar som påverkar bankbranschens möjligheter att bidra till klimatmålen

Klimat ingår i det bredare begreppet hållbarhet som omfattar miljömässiga, sociala och bolagsstyrningsrelaterade dimensioner (ESG, Environmental, Social, Governance). Klimat faller in under den miljömässiga dimensionen och handlar om att minska utsläppen, begränsa den globala uppvärmningen och anpassa samhället till klimatförändringarna.¹ Agendan avgränsar sig till klimatrelaterade frågor.

Temperaturökningen globalt och i Sverige

FN:s klimatpanel (IPCC, Intergovernmental Panel on Climate Change) konstaterar i sin senaste utvärderingsrapport (AR6) att den globala medeltemperaturen redan har stigit med cirka 1°C jämfört med förindustriell nivå (1850–1900). Det är en snabbare och mer omfattande uppvärmning än vad som tidigare observerats i mänsklighetens historia. Bedömningen i AR6 är att den globala temperaturen kommer att fortsätta öka åtminstone fram till mitten av seklet i samtliga utsläppsscenarioer, och att möjligheten att hålla temperaturökningen under 1,5°C snabbt minskar utan omedelbara och storskaliga utsläppsminskningar. De senaste mätningarna från FN:s meteorologiska världsorganisation (WMO, World Meteorological Organization) som publicerades i januari 2026 pekar på att uppvärmningen nu har passerat 1,4°C.

En rapport från SMHI visar att uppvärmningen i Sverige sker snabbare än det globala genomsnittet. Uppvärmningen i Sverige har ökat med 1,9°C grader jämfört med förindustriell tid.² Det stämmer överens med IPCC:s bedömning att höga nordliga breddgrader värms snabbare än världen som helhet.

1. Banksektorns roll

Banksektorn skiljer sig från andra branscher. Nedan beskrivs bankernas roll som möjliggörare i klimatomställningen och bankernas arbete på klimatområdet.

Banker skiljer sig från andra branscher

Till skillnad från företag som producerar och säljer fysiska varor, är bankernas erbjudande kopplade till pengar och riskhantering. Det gör att bankerna har en unik roll i ekonomin – de fungerar som mellanhänder mellan sparare och låntagare och möjliggör kapitalflöden i hela samhällsekonomin. Bankernas grundläggande roll i samhällsekonomin är att hantera finansiella risker, främja långsiktig (hållbar) tillväxt och säkerställa att kapital flödar dit där det behövs.

Bankernas specifika roll och sätt att fungera gör att deras möjligheter att begränsa klimatomställningarna skiljer sig från andra branscher. Eftersom banker inte direkt styr över fysiska produktionsprocesser, sker påverkan främst genom finansieringsbeslut, riskhantering (exempelvis villkor som speglar risken) och dialog med kunder och de företag som banken gör investeringar i. Därmed blir bankernas roll i klimatomställningen indirekt men strategiskt viktig. Det innebär också att den stora merparten av de utsläpp som tillskrivs banker inte kommer från den egna verksamheten, utan från deras kunder (så kallade Scope 3-utsläpp).² En banks mål att minska utsläppen, är därför beroende av att kundernas utsläpp minskar. Här är bankernas dialog med kunderna ett viktigt bidrag, genom att bankerna kan stödja deras omställning via rådgivning och finansiering, men också genom att ställa krav som främjar en sådan omställning.

Medan banksektorns reglering i huvudsak är utformad för att skydda finansiell stabilitet, regleras flertalet andra sektorer via krav på utsläppsminskning, energieffektivitet och teknisk omställning. Därutöver finns det lagstiftning som omfattar såväl finansiella som icke-finansiella företag, såsom krav på hållbarhetsrapportering, regler om tillbörlig aktsamhet i fråga om hållbarhet (eng. due diligence) samt taxonomiförordningen, det vill säga EU:s gemensamma klassificeringssystem för vad som räknas som miljömässigt hållbar ekonomisk verksamhet.

Banker som möjliggörare

För att förstå bankernas roll i klimatomställningen behöver man utgå från deras grundläggande funktion i samhället. Bankers kärnuppgifter omfattar kreditgivning, inlåning, betalningsförmedling, kapitalförvaltning och finansiell rådgivning. De erbjuder även olika former av riskreducerande lösningar, exempelvis riskbaserad prissättning, där lägre risk kan ge lägre ränta. Ett exempel är bolån, där rabatt kan ges om bostaden uppfyller krav på energieffektivitet, vilket gör den mer attraktiv och långsiktigt värdestabil som säkerhet.

En central uppgift är också att öka kundernas medvetenhet om klimatrelaterade risker och möjligheter. Genom aktiv och kontinuerlig dialog kan bankerna stödja kundernas övergång till mer klimatanpassade värdekedjor och produktionsprocesser. Ett exempel är utlåning till företag, där banken fäster vikt vid omställningsplaner som visar att företaget identifierar sina utsläpp, har definierade mål för utsläppsminskningar och planerar specifika åtgärder för att nå dem (se mer i avsnittet Omställningsplaner – vart banker och bankers kunder är på väg på sidan 13).

Genom att kombinera riskanalys med finansieringslösningar och rådgivning kan banker möjliggöra finansiering i en riktning som främjar klimatomställningen. På så sätt blir banker en stabiliserande kraft och en möjliggörare för en mer kostnadseffektiv klimatomställning, samtidigt som de bidrar till utvecklingen av energieffektiva, koldioxid snåla och framtids-säkrade affärsmodeller.

Bankerna måste också säkerställa att kreditbeslut baseras på en välgrundad bedömning av risker och möjligheter, där klimatrelaterade aspekter ingår som en del. Det är avgörande för att kunna bedöma kundernas långsiktiga återbetalningsförmåga, och för att uppfylla regulatoriska krav. Om återbetalningsförmåga saknas kan banken inte erbjuda finansiering. Det innebär också att banker inte kan finansiera olönsamma projekt och verksamheter.

Omställningsrisk och fysisk risk

Omställningsrisk är risker för företag som uppstår till följd av samhällets omställning till en mer hållbar och klimatneutral ekonomi. Om företagen inte är beredda på de förändringar i pris, teknikutveckling, marknadsförväntningar, klimatpolitik eller regleringar som sker, kan det orsaka störningar och finansiella risker. Det kan till exempel beröra företag och sektorer som är beroende av fossila bränslen eller utsläppsintensiva processer. Störningarna kan i sin tur leda till finansiella förluster för banker och investerare. Konsekvenserna kan förvärras av snabba förändringar, varför exempelvis politiken på området bör vara långsiktig.

Omställningsplaner fungerar som verktyg för företag i arbetet med att hantera omställningsrisker. Planerna kan visa att företagen förstår vilka klimatrelaterade risker de står inför, har analyserat deras konsekvenser på verksamheten och utarbetat en långsiktig strategi för hur de ska hanteras. De tydliggör både nuläget och den väg företaget avser att ta i omställningen (se mer i avsnittet Omställningsplaner – visar vart banker och bankers kunder är på väg på sidan 13).

Samtidigt kan klimatförändringen i sig leda till ökade fysiska risker, både akuta och kroniska. Akuta fysiska risker omfattar extrema väderhändelser såsom skyfall, översvämningar, stormar och värmeböljor. För fastighetssektorn kan det innebära skador på byggnader, ökade reparations- och försäkringskostnader samt driftstörningar. Det kan även påverka fastigheters marknadsvärden och belåningsvärden, särskilt i klimatutsatta områden. Kroniska fysiska risker utvecklas över tid och inkluderar stigande temperaturer, förändrade nederbördsmonster och höjda havsnivåer. Dessa förändringar kan försämra fastigheters funktionalitet och energieffektivitet samt öka behovet av klimatanpassningsåtgärder och därmed kostnader för fastighetsägare. För banker kan det innebära ökade kreditrisker genom lägre värden på säkerheter och försämrade återbetalningsförmåga hos låntagare. I förlängningen kan det påverka den finansiella stabiliteten.

Med ökade fysiska risker kommer behovet av förebyggande åtgärder och klimatanpassning (se mer i avsnittet Klimatanpassning – behov av åtgärder för att minska fysiska risker på sidan 14).

I klimatomställningen behövs olika former av kapital som kompletterar varandra i takt med att projekt mognar och riskerna förändras. I ett tidigt skede spelar riskkapital och eget kapital en viktig roll för att möjliggöra innovation, teknikutveckling och nya affärsmodeller med stor omställningspotential men hög risk.

Riskkapital innebär att investeraren tar ägarandelar och risk i företaget – något som banker normalt inte gör eftersom deras affärsmodell bygger på lån med säkerhet, så kallade säkerställda lån. I Sverige kommer riskkapital främst från riskkapitalbolag. Det förekommer dock att banker driver separata riskkapitalverksamheter, genom dotterbolag eller specialiserade enheter. Därutöver kan garantier och riskdelningsmekanismer från offentliga

aktörer, såsom Europeiska investeringsbanken (EIB), bidra till att minska risken för privata investerare och därmed öka investeringsviljan i klimat- och miljörelaterade projekt.

När projekt och verksamheter når en mer etablerad fas kan lånekapital ta vid, exempelvis i form av projektfinansiering och bankutlåning. Inom lånefinansieringen finns olika risknivåer, där mer stabila och förutsägbara kassaflöden möjliggör finansiering på bättre villkor. Kapitalmarknadsinstrument, såsom gröna obligationer, bidrar ytterligare till att skala upp investeringar och mobilisera långsiktigt kapital.

Ny reglering ersätter det frivilliga arbetet

I takt med att klimatrelaterad lagstiftning successivt har etablerats inom EU har mycket av det som tidigare var frivilliga initiativ övergått till bindande krav. Det frivilliga hållbarhetsarbetet har därmed till stor del integrerats i den formella regleringen av banker.

Ett exempel är att branschens tidigare frivilliga arbete ofta baserades på rekommendationer för klimatrelaterad finansiell rapportering från 2017 från TCFD (Task Force on Climate-related Financial Disclosures) samt PRB:s principer för ansvarsfull bankverksamhet från 2019 (Principles for Responsible Banking).⁴ Dessa ramverk har i praktiken fungerat som föregångare till den reglering om hållbarhetsrapportering som nu ställer liknande krav. Det innebär att det numera finns lagkrav på ökad transparens för såväl banker som företag i andra sektorer.

Exempel på centrala EU-regler som de större bankerna ska efterleva:

- Hållbarhetsrapportering enligt CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive)
- Tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet enligt CSDDD (Corporate Sustainability Due Diligence Directive)
- EU:s gröna taxonomiförordning

Regler som alla banker ska leva upp till:

- Offentliggörande av ESG-risker i Pelare 3-rapporter
- Hantering av ESG-risker enligt riktlinjer från Europeiska bankmyndigheten (EBA Guidelines on the management of ESG risks). Dessa innebär att banker ska kunna identifiera, mäta och hantera bland annat klimatrelaterade risker i hela verksamheten – från kreditportföljer till investeringsstrategier.

För banker är även identifiering och hantering av klimatrisker integrerat i den regulatoriska efterlevnaden och omfattas av Finansinspektionens tillsyn. Det ställer krav på tydligare intern styrning i banken, robusta processer och system för att säkerställa att rapportering, riskhantering och kreditgivning uppfyller de nya lagkraven och regelverken.

Omställningsplaner – vart banker och bankers kunder är på väg

Omställningsplaner kan fungera som strategiska färdplaner för hur företagen ska minska utsläppen och anpassa sina affärsmodeller till olika framåtblickande klimatscenarier. En trovärdig omställningsplan visar hur företag hanterar kostnader och investeringar för att ställa om sin verksamhet i syfte att nå uppsatta klimatmål. I regleringen om hållbarhetsrapportering (CSRD) ställs krav på att såväl företag i den reala ekonomin som den finansiella sektorn redovisar information om sin omställningsplan, om de har en. Omställningsplaner kan även omfatta hur fysiska risker hanteras och hur klimatpåverkan minskas över tid.

För bankers del kan låntagare som har svårt att genomföra omställningen innebära en ökad exponering mot kreditrisk. Det kan exempelvis gälla företag i energi- och transportintensiva branscher som kan få kraftigt ökade kostnader eller tappa konkurrenskraft om de misslyckas med att minska sina utsläpp, vilket försämrar deras återbetalningsförmåga. Det kan även handla om fastighetsägare som inte genomför energieffektiviseringar och därmed står inför högre driftkostnader och potentiellt lägre marknadsvärden när nya krav införs. Befintliga lån får då successivt svagare säkerheter över tid.

För bankerna är kundernas omställningsplaner ett viktigt verktyg för att kunna göra en riskbedömning i utlåningen. Särskilt företag i risksektorer – där klimatutsläppen är stora – som inte har en trovärdig plan, riskerar att möta högre kostnader och sämre vinst- och värdeutveckling. Stora företag har ofta en beslutad omställningsplan, medan mindre företag sällan har en. Banken kan då behöva hämta in motsvarande information på annat sätt. Eftersom omställningsrisk kan påverka kundens förmåga att betala tillbaka lån behöver banker bedöma kundens exponering mot omställningsrisk.

EBA:s riktlinjer för bankers hantering av ESG-risker ställer krav på att banker integrerar dessa risker i kreditprocessen. Omställningsplaner utgör ett centralt verktyg för att uppfylla kraven, eftersom de tydliggör hur kunderna avser att hantera sina klimatrelaterade risker över tid.

Enligt riktlinjerna ska även bankerna själva ta fram egna omställningsplaner, ibland benämnda prudential transition plans. Dessa planer ska utformas så att de på ett framåtblickande sätt beskriver hantering av klimatrisker, såväl omställningsrisker som fysiska risker. Planerna ska vara samstämmiga med omställningsplaner enligt CSRD och ingå som en integrerad del av bankens styrning, riskhantering och kapitalplanering.

Klimatanpassning – behov av åtgärder för att minska fysiska risker

Klimatanpassning handlar om att förbereda samhället och ekonomin för det som redan sker eller kan förväntas ske till följd av klimatförändringar. Det handlar om fysiska klimatrisker som ökade översvämningar, värmeböljor, stormskador och stigande havsnivåer (se mer i rutan på sidan 12). Genom förebyggande och anpassande åtgärder kan sårbarheten minska och den samhälleliga och ekonomiska motståndskraften stärkas. På så sätt kan grundläggande samhällsfunktioner – såsom energiförsörjning, transporter, finansiella tjänster och hälso- och sjukvård – upprätthållas även när klimatrelaterade påfrestningar ökar.

För banker kan fysiska klimatrisker hos kunderna leda till ökade kreditförluster, värde-minskningar i säkerheter (som fastigheter), avbrott i verksamheter som banken finansierar samt högre operativa risker. Därför är det viktigt att förstå och integrera klimatanpassning i riskhanteringen; det gör banker bättre rustade att bedöma kunders motståndskraft och säkerställa stabilitet i kreditgivning och portföljhantering. Genom bankernas rådgivning och finansiering av projekt som exempelvis översvämningsskydd och klimatanpassning av byggnader, kan kunderna genomföra nödvändiga åtgärder.

Bankers omställningsplaner

En banks omställningsplan beskriver generellt hur banken på ett strukturerat och långsiktigt sätt förhåller sig till hållbarhets- och klimatrelaterade frågor som kan påverka verksamheten. Planen syftar till att ge en samlad bild av hur banken identifierar, analyserar och hanterar hållbarhetsfrågorna över tid samt hur arbetet kopplas till bankens övergripande strategi och styrning.

Omställningsplanen omfattar vanligtvis beskrivningar av

- bankens övergripande inriktning, ambition och mål när det gäller hantering av hållbarhets- och klimatrelaterade risker och möjligheter, i ett kort, medellångt och långsiktigt perspektiv
- hur hållbarhetsfrågorna beaktas inom bankens ordinarie verksamhetsstyrning, inklusive strategiska överväganden, riskhantering och interna processer
- analysmetoder och underlag som används för att bedöma hur externa förändringar och händelser i framtiden kan påverka banken
- hur banken arbetar med relevanta interna och externa aktörer i syfte att hantera identifierade risker och stärka förutsättningarna för en långsiktigt hållbar utveckling.

Det kan handla om att fastighetsägare behöver genomföra förebyggande åtgärder som skyddar fastigheten och minskar dess sårbarhet vid återkommande översvämningar.

Försäkringsbolagen spelar en central roll i hanteringen av fysiska risker. Så länge en fastighet eller annan tillgång har erforderligt försäkringsskydd minskar de ekonomiska förlusterna för ägaren vid klimatrelaterade skador. Att en bostad är försäkrad är i regel en förutsättning för att en bank ska bevilja bolån. För banker blir det därför viktigt att följa hur försäkringsmarknaden utvecklas i fråga om fysiska risker, eftersom ökade premier eller minskad tillgång till försäkring direkt kan påverka kreditriskerna. I framtiden kan bankerna även behöva anpassa sina kreditprocesser till en miljö där försäkringsskyddet förändras.

Kommuner har en central förebyggande roll i klimatanpassningen, bland annat genom fysisk planering, bygglov och dimensionering av vatten- och avloppssystem. Kommunernas arbete minskar sårbarheten för klimatrelaterade skador och därmed begränsas framtida risker och kostnader.

Om fysiska klimatrisker inte hanteras i tid uppstår kostnader förr eller senare. Frågan är när de realiserar och vem som får betala. Uteblivna eller otillräckliga klimatanpassningsåtgärder kan leda till ökade skador, högre försäkringspremier, värdeminskade tillgångar och i förlängningen ökade kreditförluster. Kostnaden kan då komma att fördelas mellan fastighetsägare, försäkringsbolag, banker och det offentliga. Tidiga investeringar i klimatanpassning kan minska framtida kostnader och bidra till en mer förutsägbar och stabil riskbild för såväl finansiella aktörer som samhället i stort.

Framåtblickande scenarioanalys är ett viktigt verktyg

Klimatrelaterade risker kan ha en mycket lång tidshorisont och utvecklas över decennier, till exempel stigande havsnivåer. Det gäller även övergångsregleringar, såsom successiva skärpningar av utsläppskrav eller gradvisa förbud mot fossila tekniker. Klimatrisker kan därför uppstå länge efter att en bank har lämnat ett lån eller refinansierat sig. Det gör att riskerna är svåra att fånga i traditionella finansiella modeller som fokuserar på kortare perioder (ca 3–5 år) och därmed tenderar att underskatta långsiktiga klimatrisker. Därför används scenarioanalyser och stresstester med längre tidsperspektiv, minst tio år, vilket ger underlag för en mer robust riskhantering och långsiktig planering.

Jämfört med banker har försäkringsbolag ofta ett mer direkt och kortsiktigt riskengagemang, där klimatrelaterade skador snabbt kan avspeglas i premier och villkor. För banker är effekterna ofta mer långsiktiga och indirekta, via kunders återbetalningsförmåga, värdet på säkerheter och kreditförluster över tid. Det innebär att banker i högre grad behöver använda långsiktiga scenarier för att fånga klimatrelaterade risker.

Det internationella nätverket för tillsynsmyndigheter och centralbanker på området för klimat- och miljörisker NGFS (Network for Greening the Financial System) utarbetar långsiktiga klimatscenarier. NGFS framhåller att ju senare omställningen görs desto större blir de mänskliga och ekonomiska förlusterna till följd av klimatrelaterade skador.⁵ NGFS har bland annat introducerat en reviderad skademarknadsfunktion baserad på den senaste klimatforskningen. Funktionen beaktar faktorer som temperaturvariation, nederbördssvängningar, antal regndagar och extrema regnhändelser. Modellen resulterar i betydligt högre uppskattningar av fysiska risker – 2 till 4 gånger större än tidigare scenarier år 2050. Det är en tydlig signal om att utsläppsminskningar måste ske snabbare och mer samordnat.

Banker har olika affärsmodeller

Riskaptit används ibland som benämning på den nivå av risk som en bank är beredd att acceptera för att nå sina affärsmål. Banker har olika riskaptit inbyggd i sina affärsmodeller och därmed olika strategi för hur mycket risk de är beredda att acceptera. När det gäller klimatrelaterade risker kan riskaptiten avgöra hur stor exponering mot sektorer med höga utsläpp en bank kan acceptera.

Banker har också olika verksamhetsinriktningar och affärsmodeller, vilket innebär skilda förutsättningar att stödja olika sektorer i ekonomin. Vissa banker fokuserar på bolån, andra mer på utlåning till företagskunder. Sammantaget innebär skillnader i risktolerans, affärsmodeller, portföljsammansättning samt exponering mot olika sektorer och länder att bankers verksamheter är svåra att jämföra med varandra.

I sina interna riskmodeller använder banker klimatsstresstester och klimatscenarioanalys som riskhanteringsverktyg. Klimatscenarier skiljer sig från traditionella makrofinansiella scenarier genom att de är framåtblickande över längre tidsperioder, präglas av större osäkerhet och fångar strukturella förändringar kopplade till både fysisk klimatpåverkan och omställningen till ett mer hållbart samhälle (se mer i rutan ovan). Analyserna är ett viktigt verktyg för att förstå hur klimatrelaterade risker kan påverka bankens balansräkning över tid samt säkerställa bankens långsiktiga motståndskraft.

Från januari 2026 omfattas bankers hantering av klimatrelaterade risker av Finansinspektionens tillsyn. Europeiska bankmyndigheten (EBA) har tagit fram riktlinjer som stöd för detta arbete.

EBA har även tagit fram riktlinjer för ESG-scenarioanalyser som är utformade för att stärka bankers förmåga att bedöma klimat- och miljörisker på både kort och lång sikt. Dessa börjar gälla i januari 2027.

Inom ramen för sina affärsmodeller fastställer banker sina övergripande riskstrategier och mål. De strategiska vägval som varje bank gör sätter ramarna för hur de agerar i sin finansiering av företag i utsläppsintensiva sektorer. Vissa banker väljer att minska eller helt upphöra med utlåningen till sektorer som har svårare att ställa om, medan andra fortsätter att finansiera dem i syfte att stödja utvecklingen mot mer hållbara affärsmodeller genom dialog och samarbete med kunderna.

En grundläggande förutsättning för att banker ska kunna möjliggöra finansiering av klimatomställningen är att projekten är långsiktigt lönsamma och genererar stabila kassaflöden. Lönsamhet och återbetalningsförmåga är centrala i bankernas kreditbedömningar. Det innebär att företag behöver kunna visa att de hanterar sina klimatrelaterade risker på kort och lång sikt (se mer i avsnittet Omställningsplaner – vart banker och bankers kunder är på väg på sidan 13).

Det är upp till varje bank att offentliggöra sina egna mål och delmål för sitt eget klimatarbete, vilket är delvis reglerat i EU-lagstiftning. Exempelvis kan banker sätta mål på sektornivå för hur mycket utsläppen av växthusgaser i utlåningen ska minska (kallas intensitetsmått) och sedan mäta sig mot dessa mål.

2. Bankerna samverkar i klimatfrågor

Bankernas huvudsakliga klimatarbete sker inom varje enskild bank, men det finns områden där de samverkar inom ramen för Bankföreningen.

Bankföreningens roll – dialog och påverkansarbete

Bankerna samverkar inom Bankföreningen på områden där gemensamt arbete skapar nytta utan att hämma konkurrensen, med utgångspunkt i både kundernas och samhällets bästa. Bankföreningen stödjer medlemmarna genom att bevaka och kommentera nya regleringsinitiativ samt att tolka och tillämpa hållbarhets- och klimatrelaterad reglering på ett ändamålsenligt och effektivt sätt, med fokus på faktisk nytta för kunder och samhälle.

Samverkan omfattar även viss koordinering kring klimatdata som krävs för att möta nya regelkrav, där tillgången till och användningen av data i exempelvis Boverkets energideklarationsregister har varit en utmaning. Bankföreningen deltar dessutom i utvecklingen av relevanta standarder och vägledningar för hur banker ska beräkna och redovisa klimatrelaterad information, såsom finansierade utsläpp, i syfte att underlätta en enhetlig och transparent tillämpning.⁶

Samarbetet med andra aktörer är centralt. För att bevaka, tolka och underlätta implementeringen av nya regelverk har Bankföreningen en löpande dialog med relevanta myndigheter, statliga organ (såsom utredningar) och branschorganisationer. En allt större del av den relevanta regleringen beslutas i EU, och Bankföreningen har därför stärkt sin närvaro i Bryssel och sitt engagemang inom bland annat European Banking Federation (EBF). Samtidigt finns fortsatt behov av att följa och diskutera den nationella agendan för att verka för goda förutsättningar för bankerna i rollen som möjliggörare i klimatomställningen.

Bankerna vill vara transparenta i sitt klimatarbete. Det bästa sättet att förstå hur en bank arbetar är att ta del av dess hållbarhetsrapportering och annan information som banken publicerar. Bankföreningen har en kompletterande roll genom att exempelvis göra tematiska uppföljningar och fördjupningar inom vissa fokusområden, såsom tillgången till klimat- och hållbarhetsdata, metodutveckling och implementeringen av nya regelverk.

Banksektorn står bakom Parisavtalet och EU:s klimatmål

Bankerna vill genom sin roll som möjliggörare bidra till samhällets klimatomställning. Samtidigt är banksektorns möjligheter beroende av att vissa grundläggande förutsättningar finns på plats (se mer i avsnittet Nyckelfaktorer för ett framgångsrikt arbete på sidan 20).

Med denna agenda vill Bankföreningen tydliggöra att banksektorn i Sverige stödjer de gällande internationella och europeiska klimatmålen som har beslutats, däribland Parisavtalet och EU:s klimatmål. Flera av föreningens medlemsbanker bedriver gränsöverskridande verksamhet och sektorn omfattas av ett i hög grad harmoniserat och EU-baserat regelverk, vilket innebär att klimatmålen och arbetet för att nå dem behöver ses i ett internationellt sammanhang. Samtidigt är det, som tidigare nämnts, upp till varje enskild bank att besluta om sina egna mål (se mer i avsnittet Banker har olika affärsmodeller på sidan 16).

Tydlig och ändamålsenlig reglering på klimatområdet är positiv, eftersom den bidrar till förbättrad datakvalitet, ökad spårbarhet och större transparens. Varje bank arbetar löpande med att integrera relevanta regelkrav i sina egna processer, styrmodeller och sin riskhantering. Bankerna konkurrerar sinsemellan om att erbjuda effektiva och prisvärda finansieringslösningar.

Bankerna vill vara en självklar del av klimatomställningen och, i rollen som möjliggörare, bidra till att de gemensamma klimatmålen kan nås. Genom samverkan inom Bankföreningen kan bankerna utbyta erfarenheter, bidra till en effektiv tillämpning av nya regelverk och föra en konstruktiv dialog med lagstiftare, myndigheter och andra aktörer. Inom de ramar som politiken fastställer vill Bankföreningen och dess medlemmar tillsammans bidra till en effektiv och samhällsekonomiskt hållbar klimatomställning. På så sätt förenas klimatomställningen med långsiktig lönsamhet och stabilitet i banksektorn.

A photograph of the Aurora Borealis (Northern Lights) in shades of green and yellow, dancing across a dark night sky filled with stars. Below the lights, a range of rugged, snow-covered mountains is visible against a dark horizon. The foreground shows a calm, dark body of water reflecting the lights. A thin orange horizontal line is positioned above the text. In the bottom left corner, there are several overlapping, semi-transparent white circular arcs.

3. Nyckelfaktorer för ett framgångsrikt arbete

Vissa grundläggande förutsättningar måste uppfyllas för att banker ska kunna möjliggöra samhällets klimatomställning – och samtidigt nå sina egna klimatmål. Nedan beskrivs ett antal sådana förutsättningar. Listan är inte uttömmande och kan komma att utvecklas över tid.

Klimatpolitik och lagstiftning utgör drivkraften för klimatomställningen

För att klimatomställningen ska komma till stånd behöver efterfrågan på hållbara lösningar i samhället öka. Sådan ökad efterfrågan bidrar till att kapital och finansiering styrs bort från utsläppsintensiva verksamheter och i stället styrs till verksamheter med låg klimatpåverkan. Politiska styrmedel spelar en central roll för att skapa denna efterfrågan.

Utöver de lagkrav som direkt ställs på banker (se mer i avsnittet Ny reglering ersätter det frivilliga arbetet på sidan 13), påverkas de även indirekt av EU:s klimatpolitik, särskilt genom 55-procentpaketet (Fit for 55) som EU antog år 2023 för att nå 2030-målet (se mer i rutan på sidan 22). Paketet reformerar utsläppshandeln (EU ETS), skärper kraven på medlemsländernas utsläppsminskningar, ökar kraven på att stärka kolsänkor i skog och mark (LULUCF), inför nya regler för transport, byggnader och industri och ökar kraven på energi.

EU:s 2040-mål som antogs i mars 2026 (se mer i rutan på sidan 22) ska nås genom omfattande utsläppsminskningar i alla sektorer, bland annat via ett förstärkt och breddat utsläppshandels-system samt ökade permanenta koldioxidupptag inom EU. Det ska även stödjas av begränsad användning av internationella klimatkrediter upp till 5 procent och betydande investeringar i ren energi och industriell omställning.⁸

EU:s handel med utsläppsrätter är ett av EU:s viktigaste styrmedel för att minska unionens utsläpp och kunna nå klimatmålen. Genom att sätta ett pris på utsläpp av växthusgaser och successivt minska den totala mängden utsläppsrätter skapas starka incitament för företag att minska sina utsläpp. De företag som inte ställer om får betala mer, vilket påverkar deras lönsamhet och långsiktiga överlevnadsförmåga. Det får i sin tur konsekvenser för bankernas kreditgivning och deras bedömning av klimatrisker i exponeringar mot företag.

Centrala politiska beslut i EU

EU:s klimatpolitik har fastställt målet om nettonollutsläpp av växthusgaser senast 2050.⁷

Centrala politiska beslut som berör alla EU:s medlemsstater inkluderar bland annat:

- EU:s system för handel med utsläppsrätter (EU ETS) – ett så kallat cap-and-trade-system som sätter ett marknadsbaserat pris på koldioxid genom auktionering av utsläppsrätter under ett successivt sjunkande tak, vilket skapar ett marknadsbaserat pris på koldioxid och ger företag incitament att minska sina utsläpp
- Koldioxidtullar (Carbon Border Adjustment Mechanism, CBAM) – en gränjusteringsmekanism som sätter ett koldioxidpris på importerade varor för att ta bort konkurrensfördelar för utländska företag som inte omfattas av EU:s strängare regler
- EU-initiativet Clean Industrial Deal (Given för en ren industri) från 2025 som ska stärka Europas konkurrenskraft och påskynda industriell dekarbonisering genom lägre energikostnader, ökad återvinning och investeringar
- Direktivet om byggnaders energiprestanda (EPBD) – EU-reglering som syftar till att minska utsläpp och höja energiprestandan i EU:s byggnadsbestånd

Direktivet för byggnaders energiprestanda (Energy Performance of Buildings Directive, EPBD) är ett annat exempel. Skärpta regler syftar till att påskynda energieffektiviseringen av EU:s byggnadsbestånd och uppnå ett klimatneutralt byggnadsbestånd till år 2050. För banker innebär detta att byggnaders energiprestanda får större betydelse i kreditgivningen. Behovet av att renovera eller uppgradera fastigheter påverkar både bankernas kreditriskbedömningar och värderingen av de säkerheter som ligger till grund för utlåningen.

Forskning inom miljöekonomi visar att prissättning av växthusgasutsläpp är det mest effektiva och kostnadseffektiva styrmedlet för att nå Parisavtalets mål. Det finns forskning som visar att ett globalt koldioxidpris är angeläget för att begränsa den globala temperaturökningen.⁹ Det är därför viktigt att företag och banker beaktar betydelsen av koldioxidprissättning och klimatpolitiska styrmedel i sina analyser. Det bidrar till bättre förståelse för långsiktiga risker och hur ekonomiska incitament påverkar investerings- och finansieringsbeslut.

Långsiktighet och stabilitet i politiken

Investeringarna för klimatomställningen är omfattande och ger i många fall utdelning först på lång sikt. En långsiktig och stabil klimatpolitik är därför en grundförutsättning för att företag och samhälle ska våga investera. Förutsägbarhet i regelverk och styrmedel minskar risker och kostnader. Stabilitet skapar också incitament för innovation och stärker konkurrenskraften. Det möjliggör även samordning mellan aktörer såsom staten och näringslivet, vilket är avgörande för att nå klimatmålen på ett kostnadseffektivt och hållbart sätt.

Dagens klimatpolitiska ramverk består av ett komplext pussel av regleringar som inte alltid är samordnade. Olika mål och styrmedel spänner över flera politikområden, vilket kan skapa målkonflikter – exempelvis mellan klimatomställning, energiförsörjning, markanvändning och skydd av biologisk mångfald. När regelverken inte hänger ihop riskerar det att leda till osäkerhet, motstridiga signaler och lägre kostnadseffektivitet för företag och finanssektorn.

Parisavtalet och EU:s och Sveriges klimatlagar – vilka är målen?

Parisavtalet sätter ett globalt mål att begränsa uppvärmningen till väl under 2 °C, helst 1,5 °C. Målet baseras på den samlade klimatvetenskapens forskning som visar att riskerna för extrema väderhändelser, havsnivåhöjningar och ekosystemkollaps ökar dramatiskt över dessa trösklar. Genom att förankra målen i vetenskapen ger Parisavtalet en gemensam riktning för länder, företag och finanssektorn att agera i tid för att undvika de mest allvarliga konsekvenserna av klimatförändringarna.

EU har som övergripande mål att nå klimatneutralitet senast år 2050, vilket är inskrivet i den europeiska klimatlagen. Före det ska unionen minska nettoutsläppen av växthusgaser med minst 55 procent till år 2030 jämfört med 1990 års nivåer. Fram till 2040 ska nettoutsläppen minska med 90 procent jämfört med 1990 års nivåer. Målen är EU:s gemensamma bidrag till Parisavtalet.

Sveriges klimatpolitik bygger på ett ramverk från 2017 med klimatlagen, etappmål och Klimatpolitiska rådet. Rådets uppgift är att oberoende utvärdera om regeringens samlade politik leder mot de klimatmål som riksdagen har beslutat om. Det övergripande målet är nettonollutsläpp senast år 2045 med negativa utsläpp därefter. Årliga klimatredovisningar och en klimatpolitisk handlingsplan vart fjärde år ska säkerställa långsiktighet och tydlig styrning i klimatpolitiken. Sverige har ambitiösa delmål: 63 procent utsläppsminskning till 2030 och 75 procent till 2040 jämfört med 1990 års nivåer.

Om ett land inte lever upp till EU:s krav kan de åläggas att göra korrigerande insatser eller köpa utsläppskrediter. I sista hand kan det bli EU-rättsliga processer eller böter. För samhället kan bristande efterlevnad också innebära kostnader i form av exempelvis ökade klimatrelaterade skador, föroreningar och förlorad politisk trovärdighet.

Global uppvärmning är en extern effekt

Global uppvärmning betraktas som en så kallad extern effekt i forskningen eftersom utsläpp av växthusgaser orsakar kostnader (miljömässiga, sociala och ekonomiska) som inte bärs av den som orsakar dem, utan av tredje part och framtida generationer.¹³ Det innebär att marknaden på egen hand inte kan hantera problemet effektivt. Lösningen är att den som släpper ut också får stå för kostnaden. Då kan incitamenten att minska utsläppen öka. Det kan uppnås genom politiska styrmedel såsom koldioxidskatter, utsläppshandel, subventioner för förnybar energi och regleringar.

Klimatpolitiska rådet bedömer att nuvarande politik inte är tillräcklig för att Sverige ska nå sina klimatmål eller EU:s åtaganden till 2030.¹⁰ Avstånden till målen har ökat under senare år och behovet av skyndsamma och kraftfulla politiska beslut är stort. I en alltmer osäker värld understryks vikten av ett starkt och konsekvent klimatpolitiskt ledarskap. För att EU:s klimatmål till 2030 ska kunna nås, och för att säkerställa stabila och förutsägbara villkor för svenska aktörer som redan investerat i omställningen, behöver Sverige aktivt motverka förslag som syftar till att försvaga redan beslutade regler. Klimatpolitiska rådet konstaterar att kostnaderna för extremväder har ökat kraftigt i Europa och att klimatförändringarna dessutom bidrar till att förstärka andra hot mot samhällets säkerhet.

Om den politiska ambitionsnivån inom klimatpolitiken sänks och fastställda mål inte uppnås, begränsas bankernas möjligheter att fullt ut verka som möjliggörare av omställningen. Samtidigt ökar de fysiska klimatriskerna, vilket medför större påfrestningar på samhälle, ekonomi och infrastruktur. Klimat Anpassning är därmed en nödvändighet. Därtill har klimatforskningen tydliggjort att om den faktiska riskbilden förändras snabbt, medan politisk osäkerhet kvarstår, försvåras långsiktig planering vilket riskerar undergräva stabiliteten i det finansiella systemet.^{11 12}

Bankerna är en integrerad del av det ekonomiska ekosystemet och verkar inom de ramar som fastställs av politiken. När klimatpolitiken är tydlig, långsiktig och i linje med uppsatta mål återspeglas det i bankernas riskbedömningar och affärsbeslut och i kundernas investeringsvilja. Ambitionerna i näringslivet följer i hög grad vad som är långsiktigt lönsamt – och lönsamheten påverkas i sin tur av hur stabil, samordnad och förutsägbar klimatpolitiken är.

Teknologisk utveckling

Den omfattande omställning som krävs för att nå klimatmålen är beroende av utvecklingen av implementerbar teknologi. Innovation inom områden som förnybar energi, energilagring, elektrifiering och koldioxidinfångning skapar förutsättningar för att minska utsläppen i energi-, fastighet-, transport- och industrisektorn. Samtidigt bidrar digitalisering och avancerad styrningsteknik positivt till effektivare resursanvändning och ökad konkurrenskraft (se mer i avsnittet Tillväxt och konkurrenskraft på sidan 24).

Utan kontinuerlig teknologisk utveckling riskerar omställningen att bli både långsammare och dyrare, vilket understryker behovet av forskning, investeringar och samarbete mellan offentliga och privata aktörer. För att nya lösningar ska kunna utvecklas och spridas krävs att kapital kan mobiliseras till innovativa projekt och att finansiering finns tillgänglig för teknik som behöver skalas upp och kommersialiseras. Olika aktörer inom finanssektorn, däribland banker, kan bidra genom att stödja investeringar i hållbara och teknikdrivna projekt. Banker ingår som en del i ett bredare ekosystem av företag som tillsammans kan möjliggöra den tekniska utveckling som krävs för att klara klimatomställningen (se mer i avsnittet Banker som möjliggörare på sidan 11).

Tillväxt och konkurrenskraft

En stark och konkurrenskraftig europeisk ekonomi är central för möjligheterna att nå klimatmålen. Tillväxt skapar resurser både för investeringar i förnybar energi, elektrifiering och klimatsmart infrastruktur, och för satsningar på forskning och teknologisk innovation. För att klimatomställningen ska kunna ske i den takt som krävs behövs tydliga spelregler, förutsägbarhet och effektiva processer, samtidigt som onödig komplexitet och administrativa kostnader begränsas. EU:s regulatoriska miljö spelar en central roll för unionens långsiktiga tillväxt och konkurrenskraft. Samtidigt som regler behövs för att säkerställa stabilitet, konsumentskydd och en välfungerande inre marknad, behöver reglerna utformas på ett sätt som stärker ekonomins dynamik, inte hämmar den.

I EU drivs för närvarande en regelförenklingsagenda i syfte att stärka EU:s konkurrenskraft och minska administrativa bördor för företag (främst små- och medelstora företag). För banker är förenklingsagendan positiv om den bidrar till minskad administrativ börda och mer ändamålsenliga regelverk för banker och bankers kunder. Men det är viktigt att regelverken i EU förenklas på rätt sätt; minskad komplexitet och överlappning, begränsad nationell särreglering och divergerande tillsynspraxis, tydligare och mer effektivt utformad rörelse reglering för banker.

EU-kommissionen har hittills hållit fast vid att förenklingsarbetet som avser hållbar finans – med regelförenklning i hållbarhetsrapporterings-

kraven (CSRD) och kraven på tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet (CSDDD) – inte ska ses som att EU drar ned på ambitionsnivån i hållbarhetsarbetet. För banker kan det dock bli utmanande att antalet företag som omfattas av krav på hållbarhetsrapportering minskar avsevärt, eftersom det försämrar bankernas tillgång till jämförbara och tillförlitliga data som bankerna behöver för riskbedömning etc. (se mer i avsnittet Tillgång till data och modeller på sidan 25).

Geopolitik

Geopolitik utgör en betydande faktor som kan försvåra företags klimatomställning. Konflikter, handelshinder och politisk instabilitet påverkar tillgången till råvaror, energi och kritiska komponenter för grön teknologi. Sanktioner eller förändrade handelsrelationer kan leda till ökade kostnader och förseningar i leverantörskedjor, vilket gör investeringar i hållbara lösningar osäkrare. Dessutom kan geopolitiska spänningar bromsa internationella klimatförhandlingar och skapa osäkerhet kring globala klimatmål, vilket i sin tur påverkar företagens långsiktiga planering. Samtidigt visar det också på sårbarheten i dagens fossilberoende ekonomiska system. Företag behöver därför ha flexibla strategier och inkludera geopolitiska scenarier i riskanalyser för att säkerställa en robust omställning.

I nuläget råder stor osäkerhet kring hur EU:s omfattande investeringsbehov ska prioriteras. Betydande satsningar kommer sannolikt att krävas under flera år framöver inom områden som säkerhet och försvar. Det riskerar att begränsa utrymmet för investeringar som syftar till att minska utsläpp, särskilt inom den offentliga sektorn. Samtidigt skapar det geopolitiska läget starka incitament att minska EU:s beroende av importerade fossila energikällor, såsom olja och gas. Den ökade osäkerheten kring energitillgång, prisrörelser och sårbarhet för externa chocker har tydliggjort vikten av att bygga ett mer resilient energisystem inom unionen. Att stärka energisäkerheten och minska beroendet av fossila importkällor kan bli en drivkraft för att påskynda klimatomställningen och därmed förbättra EU:s möjligheter att nå sina långsiktiga klimatmål.

Nyckelfaktorer för att bankerna ska kunna bidra framgångsrikt i omställningen:

- Klimatpolitik i linje med klimatmålen för den reala ekonomin och den finansiella sektorn
- Långsiktighet och stabilitet i politiken
- Teknologisk utveckling
- Långsiktigt stark och konkurrenskraftig ekonomi
- Tillgång till data och modeller; viktigt att nationella data tillgängliggörs i största möjliga utsträckning

Tillgång till data och metoder

God tillgång till tillförlitliga data är en förutsättning för att banker ska kunna identifiera, mäta och hantera sina klimatrelaterade risker och möjligheter. Därför är det viktigt att nationella data tillgängliggörs i största möjliga utsträckning.

Bankernas exponeringar påverkas av både omställningsrisker och fysiska risker som översvämningar, stormskador eller värmerelaterade händelser. De är därför beroende av data av god kvalitet från företag och nationella register, såsom Boverkets register med energideklarationer för byggnader och data för olika områdets översvämningrisk från SMHI. Utan tillförlitliga data har bankerna svårt att bedöma sina kredit- och investeringsportföljers motståndskraft och fatta välgrundade kreditbeslut. Klimatdata är även en förutsättning för att banker ska kunna uppfylla regulatoriska krav.¹⁴ Bristande data-tillgång riskerar därför att direkt påverka både regelfterlevnaden och bankens förmåga att hantera strategiska och finansiella risker.

Utmaningarna med tillgång på data är särskilt påtagliga när det gäller små och medelstora företag (SME), som har en stor betydelse för samhällsekonomin och klimatomställningen. De saknar ofta interna resurser för avancerad datainsamling och omfattas i regel inte av samma rapporteringskrav som större bolag.¹⁵

Samtidigt är det viktigt att den administrativa bördan för SME är proportionerlig i förhållande till deras storlek och resurser.

När fullständiga data saknas kan banker behöva använda proxyvärden, antaganden och modellbaserade metoder. Det är då viktigt att metoderna är transparenta, robusta och standardiserade, så att rapportering och riskbedömning blir jämförbar mellan banker och över tid. Det kräver gemensamma branschstandarder, metodutveckling och ofta samarbeten mellan banker och myndigheter.

Metoderna behöver kontinuerligt utvecklas i takt med att mer data blir tillgänglig och att tillsyns- och marknadskrav utvecklas. Det gäller exempelvis kreditriskmodeller som integrerar klimatrisker, scenariometodik och verktyg för att bedöma både fysiska risker och omställningsriskers effekter på kunders och portföljers framtida riskprofil.

Fotnoter

---

¹ Miljömässiga frågor inom ESG omfattar klimatpåverkan, resurshantering, biologisk mångfald, föroreningar och miljörisker i leverantörskedjan. Syftet är att minska miljörisker och främja hållbar utveckling.

² Se "Klimatunderlag för klimat- och sårbarhetsanalyser", KLIMATOLOGI Nr 74, SMHI, 2025.

³ Enligt Green House Gas Protocol (GHG-protokollet) definieras Scope 1 som direkta utsläpp av växthusgaser från egna eller kontrollerade källor, Scope 2 som indirekta utsläpp från inköpt energi och Scope 3 som alla andra indirekta utsläpp i hela värdekedjan, både uppströms och nedströms.

⁴ Se Bankföreningens klimatfärdplan mot nollutsläpp från 2021 som till stor del byggde på PRB och TCFD.

⁵ Se NGFS long-term climate scenarios – Phase V High-level overview, November 2024.

⁶ Se Vägledning för beräkning av finansierade utsläpp från fastigheter, Bankföreningen, 2026.

⁷ Se Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1119 (EU:s klimatlag).

⁸ Internationella klimatkrediter är utsläppsminskningar eller koldioxidupptag som genomförs utanför det egna landet och används som ett komplement till inhemska åtgärder, i enlighet med Parisavtalet.

⁹ Se Hassler, J., A global CO₂ price – Necessary and sufficient, *Journal of the Finnish Economic Association*, 2020.

¹⁰ Se Klimatpolitiska rådets rapport, 2026.

¹¹ Se *Climate Change 2023: Synthesis Report*, IPCC, 2023.

¹² Se *Climate Scenarios for Central Banks and Supervisors*, NGFS, 2024.

¹³ Se Nordhaus, William D., *Managing the Global Commons: The Economics of Climate Change*. MIT Press, 1994.

¹⁴ Såsom kraven på ESG-riskhantering i bankpaketet och omfattande krav på hållbarhetsrapportering under CSRD/ESRS, Pelare 3 ESG-risker och andra hållbarhetsrelaterade standarder.

¹⁵ Inom EU finns den frivilliga hållbarhetsrapporteringsstandard för små och medelstora företag (VSME – Voluntary Sustainability Reporting Standard for SMEs).

Agendan har beslutats av Bankföreningens styrelse. Arbetet har vägletts av Bankföreningens Hållbarhetsråd, som består av några av medlemsbankernas hållbarhetschefer. En referensgrupp bestående av hållbarhetsexperten i bankerna har bistått föreningen i arbetet.

Svenska
Bankföreningen
Finance Sweden

Telefon: +46 (0)8-453 44 00
E-post: info@financesweden.se
www.financesweden.se